

Wykłady z romantyzmu

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3857

Jacek Lyszczyzna

Wykłady z romantyzmu

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2019

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
Marek Piechota

Recenzent
Wiesław Rzońca

Spis treści

Wstęp	7
Kontekst literacki i kulturowy	9
Tożsamość romantyczna	25
Romantyczne kontynuacje	29
Rodzaje i gatunki literackie w epoce romantyzmu	41
Ludowość i romantyczna antropologia	49
Narodowość	59
Romantyczny historyzm	65
Powstanie listopadowe – historia i poezja	71
Mesjanizm jako reakcja na klęskę powstania listopadowego	83
Semiotyka pejzażu	91

Romantyczny kult Napoleona

101

Słowacki genezyjski

123

Bibliografia

131

Indeks osobowy

135

Summary

139

Résumé

141

Wstęp

Tytuł książki sugeruje, iż jej autor to człowiek „wiekowy”, mający spore doświadczenie w pracy uniwersyteckiej. I tak jest w istocie – myślę, że ponad dwudziestoletnia praktyka w wykładach, dorobek mierzony liczbą opublikowanych książek i artykułów, a do tego jeszcze zbliżający się kres kariery zawodowej upoważnia mnie właśnie do autorstwa tej publikacji. Zauważyłem też, że taki tytuł uprawnia mnie w istocie do swego rodzaju subiektywizmu – po prostu mogę tu przedstawić własną wizję romantyzmu, tym bardziej, że biografie literackie np. Mickiewicza są przecież obecne i dostępne na rynku.

A więc tym pewniej przystępuję do następujących, merytorycznych już rozdziałów.

Indeks osobowy

- Aleksander I, car Rosji
Anonim Gall
Aleksander I, car Rosji 27
Anonim Gall 84
- Bachórz Józef 9, 131
Barthes Roland 101, 102, 131
Bentkowski Feliks 13
Błońska Wanda 102, 131
Boileau Nicolas 11,
Brodziński Kazimierz 10, 20,
31, 61, 86, 131
Byron Georg Gordon 16, 42
- Chłopicki Józef 80
Chodakowski Zorian Dołęga
zob. Czarnocki Adam
Chodźko Ignacy 44
Czacki Tadeusz 37
Czajkowski Michał 44
Czarnocki Adam 38, 50, 51, 131
Czartoryski Adam Jerzy 37, 50
- Damrot Konstanty 98, 131
Dante Alighieri 45
Darwin Karol 126
Daszkiewicz Cyprian 79
Dąbrowski Jan Henryk 103
- de Bertier de Sauvigny Guillaume 108, 133
Dmochowski Franciszek 11, 13
Dokurno Zygmunt 12, 132
Dwernicki Józef 80
Dybiczy Iwan 73
Dynak Władysław 67, 132
- Feliński Alojzy 37
Floryan Władysław 60, 100,
124, 132
- Gałęcki Jerzy 49, 131
Garczyński Stefan 41, 45, 72,
75–77, 80, 131
Gaszyński Konstanty 14, 21,
44, 46, 69, 72, 74, 80, 102,
126, 131
Golański Filip Nereusz 13
Goliński Zbigniew 86, 91, 134
Gomulicki Juliusz Wiktor 98, 133
Gośławski Maurycy 14, 37, 38,
41, 52, 72–75, 77, 78, 81,
86–89, 31
Goszczyński Seweryn 15, 43,
50, 61, 72, 74, 86, 123, 134
Górski Karol 44, 131
Grabowski Michał 62

- Hajjar Joseph 134
 Herder Johann Gottfried von
 49, 131
 Homer 18, 59
 Horacy (właśc. Quintus Hora-
 tius Flaccus) 11, 17, 18

 Jakubowski Jan Zygmunt 47,
 132
 Janion Maria 25, 11, 131

 Kaczkowski Zygmunt 44
 Kajzarow Paisij 73
 Karpiński Franciszek 63, 96
 Kieniewicz Stefan 121, 132
 Kleiner Juliusz 113, 131
 Kniaziewicz Karol 106
 Kolberg Oskar 52
 Kolbuszewski Stanisław 98,
 131
 Kołłątaj Hugo 38
 Korzeniowski Józef 37
 Kossowski Stanisław 127, 131
 Kostkiewiczowa Teresa 44, 86,
 91, 132, 134
 Kowalski Franciszek 72
 Koźmian Kajetan 10, 14, 105,
 109
 Kółakowski Feliks 79
 Krasicki Ignacy 50
 Krasiński Wincenty 14, 72
 Krasiński Zygmunt 21, 37, 44,
 46, 63, 75, 117
 Krzyżanowski Julian 34, 47, 64,
 67, 99, 100, 118, 124, 128,
 132, 133
 Kubiak Jacek 66, 133
 Kuziak Michał 35, 134

 La Fontaine Jean de 45
 Lelewel Joachim 37
 Lenartowicz Teofil 39, 82
 Lewicki Karol 74, 133
 Libera Zdzisław 16, 47, 84,
 104, 132, 133
 Linde Samuel Bogumił 59
 Lyszczyna Jacek 21, 67, 75, 87,
 131, 132

 Maciejewski Jarosław 113, 132
 Maciejewski Marian 42, 44, 91,
 132
 Macpherson James 49, 50, 134
 Malczewski Antoni 15, 37, 43,
 61, 62
 Mickiewicz Adam 7, 11, 12, 13,
 15, 19, 21–23, 27, 28, 30–32,
 34, 36, 37, 41–47, 52, 53, 57,
 60, 61, 63, 64, 74, 76–80,
 83, 92, 93, 96–99, 104, 105,
 107, 108, 110–112, 114–
 117, 120–123, 127, 132, 134
 Mickiewicz Aleksander 37
 Mochnacki Maurycy 14, 15, 43,
 47, 61–63, 66, 74, 97, 132,
 133

- Morawski Franciszek 16, 17
 Napoleon Bonaparte 66, 101–112, 114–122
 Naruszewicz Adam 91
 Naumowicz Tadeusz 49, 131
 Nesteruk Małgorzata 107, 134
 Niemcewicz Julian Ursyn 59, 60, 84
 Norwid Cyprian 22, 28, 39, 46, 47, 71, 82, 98, 100, 133
 Nowak Zbigniew Jerzy 105, 132
 Nowicka Elżbieta 66, 133
 Odyniec Antoni Edward 14, 62
 Opacki Ireneusz 42, 45, 113, 133
 Osiński Alojzy 13, 37
 Osiński Ludwik 10
 Pattey Eglantyna 123
 Petrarca Francesco 45
 Pius VI, papież 108
 Plater Emilia 80
 Pol Wincenty 44, 72, 74, 133
 Poniatowski Józef 108
 Potocki Stanisław 13
 Przychodniak Zbigniew 66, 133
 Radziwiłł Karol 44
 Reeve Henryk 75
 Rejman Zofia 107, 134
 Rogier Luis J. 133
 Rolle Michał 37, 133
 Ropelewski Stanisław 75
 Rzewuski Henryk 44
 Sawrymowicz Eugeniusz 24, 134
 Schillera Friedrich 52
 Siemieński Lucjan 126
 Skarga Piotr 83
 Skibiński Ziemowit 15, 62, 97, 133
 Skrzynecki Jan Zygmunt 80
 Słowacki Euzebiusz 37
 Słowacki Juliusz 22, 27, 29, 34, 35, 37, 43, 44, 46, 47, 64, 67, 68, 75, 76, 80, 83, 99, 100, 114, 117–128, 130, 133
 Snopek Jerzy 95, 134
 Sobolewski Jan 79
 Stanisław Marek 21, 133
 Stefanowska Zofia 79, 132
 Stępnik Krzysztof 43, 133
 Strzetelski Jerzy 50, 134
 Syrokomla Władysław 44
 Szelaąg Zdzisław 76, 131
 Śniadecki Jan 11, 134
 Towiański Andrzej 117, 123, 127
 Trembecki Stanisław 63, 95, 134

Ujejski Kornel 28
Ursel Marian 67, 132

Warzenica Ewa 47, 133
Wereszczyński Aleksander 73
Wiszniewski Michał 37
Witwicki Stefan 28
Woronicz Jan Paweł 59, 83, 84,
107, 108, 120, 134
Woźnowski Wacław 44, 134
Wójcicki Kazimierz Władysław
44

Wybicki Józef 59, 103
Wyka Kazimierz 71, 134

Zajewski Władysław 71, 133
Zaleski Józef Bohdan 15, 31,
61, 74
Zaliwski Józef 73
Zgorzelski Czesław 33, 53, 64,
93, 113, 132–134
Żbikowski Piotr 22, 134
Żmigrodzka Maria 111, 131

Jacek Lyszczyzna

Lectures on Romanticism

Summary

The book is an outcome of almost thirty-year-long scholarly experience of the author. It includes themes discussed during academic classes and lectures delivered as a part of Polish Philology course. Amongst the discussed creators are the likes of Adam Mickiewicz and Juliusz Słowacki, but also the less renowned ones. All of the foregoing is, however, seen by the author against the backdrop of other epochs in the arts and literature, especially the Enlightenment that directly preceded Romanticism, and dynamically progressing history of literature. And so, for instance, we may learn about notorious disputes involving representatives of Romantic and Classicist movements; folk-, nation-, and history-inspired Romanticism; the November Uprising, and the Great Emigration; Romantic Messianism; the semiotics of landscape, and the *Genesis from the Spirit*-period Słowacki. Therefore, the book is rather subjective yet legitimized by the acquired experience an angle on Romantic literature.

Jacek Lyszczyzna

Les exposés sur le Romantisme

Résumé

Le livre est le résultat de la pratique universitaire de l'auteur qui a duré presque trente ans. On y a inclus des questions qui sont le sujet des cours et des conférences à la philologie polonaise, concernant non seulement les auteurs tels que Adam Mickiewicz et Juliusz Słowacki, mais aussi ceux qui sont quelque peu moins connus. Tout cela y est perçu dans la perspective d'autres époques, surtout de l'époque des Lumières précédant directement le romantisme et du procédé historico-littéraire s'opérant de façon dynamique. En l'occurrence, on peut y trouver entre autres des questions telles que : les litiges des classiques avec les romantiques, le folklore romantique, la nationalité et l'historisme, l'Insurrection de Novembre et la Grande Émigration, le messianisme romantique, la sémiotique du paysage, le Słowacki philosophe. Le livre est donc un regard quelque peu subjectif sur la littérature du romantisme, mais légitime étant donné l'expérience acquise de l'auteur.

Redaktor: Magdalena Kopeć
Projektant okładki: Emilia Dajnowicz
Korektor: Renata Śliż
Łamanie: Barbara Wilk

Copyright © 2019 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3675-6
(wersja drukowana)
E-ISBN 978-83-226-3676-3
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 9,00. Ark. wyd. 5,5.
Papier Alto 90 g, vol. 1.5. Cena 29,90 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: Volumina.pl Daniel Krzanowski
ul. Księcia Witolda 7-9, 71-063 Szczecin